

UDK 94 (497.6) "1992/1995"
Pretisak

OVA ZEMLJA MOŽE BITI ZAJEDNIČKI DOM* - U Zagrebu se potpisuje Deklaracija o jeziku, u Beogradu Prijedlog za razmišljanje, a u Bosni glave padaju - onodobno zapisa Zuko Džumhur -

Boris Nilević

♦

Ovaj tekst Borisa Nilevića je rasprava na sesiji *Civilno društvo njegove institucije i neprijatelji* na Međunarodnoj konferenciji Noel Baker-Pauling-Peccei: *Bosna i Hercegovina - demokracija, rekonstrukcija i integritet*. U ovom tekstu simboličnog naziva "Ova zemlja može biti zajednički dom" autor, između ostalog, ističe kako se na ovim prostorima historija stalno ponavlja, a jedini izlaz iz tog začaranog kruga je uspostavljanje normalnih odnosa među nacijama u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: Bosna i Hercegovina, srpski narod, Svetozar Ćorović.

Neviteštvo svojih, nažalost sunarodnika sarajevski Srbi nikad ne smiju da zaborave. Smrt je vrebala i uništavala sva bića njihovog mučeničkog grada, grada koga treba kanonizirati. Oni su srpska savijest, uzor i ljepota svetosavska kao i nada uzvišeno-duhovnog srpsko-pravoslavnog pojma spram, uistinu, u globalu sataniziranog srpskog naroda. Konačan sud će ipak imati historijska distanca, za sada ocijene o totalnoj srpskoj nečastivnosti proizvod su zemno-političke igre prolaznosti nekih svjetskih političkih i intelektualnih krugova.

* Rad je objavljen u dnevnom listu *Oslobođenje*, 53/17317. 4. VIII 1996. Sarajevo: 14.

Stare srpsko-pravoslavne familije su stoljećima nadgrađivale i duhovni i trgovački svoje Srajevo, uostalom kao mostarske i druge, ni na kraju uma im nije bilo rušilaštvo. Pođimo od *Komšija* Svetozara Ćorovića. I gotovo suznog momenta na Preporodovoj Tribini pokojnog prof. dr. Muhsina Rizvića “braćo Muslimani, čuvajte mi Svetozara”. Ekumensko Rizvićevo srce, srce smirenja u teškom vremenu čuvalo je od osvete nedužene sarajevske Srbe. Dobro se nikad ne zaboravlja. A s Brda se Srba sjete kada im to u poganstvu njihove politike zatreba. Politike koja lakrdija i sa Svetim Pismom, to jest ona hoće da “pomogne Bogu” jer će On tada i “nama pomoći”, kako govoraše tog planinsko-nebesnog soja njegov krajnje zabiti poglavnik. A Gospodu našem ne treba svijet Satane. On je uvijek Pobjednik. Neznatni su ljudsko-haški sudovi spram Božije kazne. Ona se vraća na potomstvu ili istom biću, u istim cipelama. A imale su “nebeslije” sve. Od visokodužničkih, sveučilišnih, psihijatrijskih karijera. I opet osjećaj minorno - ništavnog bića. Gavriilo Princip na suđenju 1914. godine govori o spaljivanju srpskog Tašlihana. Tašlihana iz literature akademika Novaka Simića, sarajevskog Bore Stankovića. Ista gunj - kožuhsuha i 1914. i 1992-1995. godine. Na toj će strani, ako ne bude uma, vanobrazno, čojstvom i junaštvo obdarena života u svekolikoj kuknjavi na dugoj vremenskoj mučnoj stazi bivati.

Za svekoliko srpsko društvo od Šumadije do dobrih Srba Bošnjana trebat će vremena i strpljenja na putevima spoznaje što ih je u nove “Arsenija III Čarnojevića” ili “Slobodana Miloševića – srpskog Gorbačova” seobe odvele i od braće južnoslavenske razvelo. Nažalost, prođe život, ali historija se odvija i promišlja na stotine godina. Daće Bog, nekom bližem, a ne dalekom potomstvu smiraj južnoslavenske patnje. Pođimo od srpskog smiraja.

Evropska znanost kazuje da su Srbi državočiniteljni narod. To su dokazali u svojoj višestoljetnoj historijskoj praksi. Takvi bi morali bivati i dalje u saradnji sa ostalim južnoslavenskim narodima na ovim bosanskohercegovačkim prostorima. Jer, ova zemlja može biti zajednički dom koji spaja njene narode, a ne poprište na kome se oni sukobljavaju i oko koga se otimaju. Ono-dobno zapisa Zuko Džumhur:

“U Zagrebu se potpisuje Deklaracija o jeziku, u Beogradu Prijedlog za razmišljanje, a u Bosni glave padaju.”

Nama se međutim historija stalno u poganoj varijanti ponavlja. Dubrovčani su sa gađenjem posmatrali i pisali 1404. godine, prilikom biranja bosanskog kralja kako se “od početka svijeta, nije toliko svijet smeo i vrtio kao u

Bosni toga vremena”. A “smeo se i vrtio” i u našim danima, što voljom unutar-
njom, što vanjskim naumom.

Već tragikomično, u natezanjima, Bosna nam afrički izgleda pri prepisi-
vanju recepata unutarnjeg nam ponašanja i življenja od svjetskih velemoćni-
ka. A poimanje njene veze sa susjedima ne stvara li od nje nakazno-invalidnu
državu, njeno nestajanje, izdaju njene povijesti? Sve te odnose treba prepustiti
toku vremena i čekati ostavrenje Evrope od “Atlantika do Urala”. A do tada
imati normalne relacije raznih naravi sa svima, kao uostalom i druge države.

Kako smiriti razularenu individualističku dinarsku osionost, barem što
se Bosne tiče? Poslije Tvrtka i Tita, ko? A i njihovo djelo im je za života ostalo
nedovršeno. Potrebni su nam “polusveti” lideri, oni koji će moći ući u svačiji
nacionalno-konfesionalni kutak. Istina; to će teško ići, sve je satanizirano do
“anđela”. A i u unutar svakog etnikona, neko više, neko manje, treba doživjeti
katarzu. Srbi, rekao bih, nakon ovog rata, ponajviše.

Rasprava na sesiji Civilno društvo njegove institucije i neprijatelji na Me-
đunarodnoj konferenciji Noel Baker-Paul-ing-Peccei; Bosna i Hercegovina-
demokracija, rekonstrukcija i integritet.

SUMMARY

THIS COUNTRY CAN BE A COMMON HOME

**- A Declaration about Language is signed in Zagreb, in Belgrade a
suggestion for thought, and in Bosnia heads are falling - as recorded
by Zuko Džumhur some time ago -**

This text of Boris Nilević is a discussion from the session *Civil society, its institutions and enemies* at the International conference Noel Baker – Pauling Peccei: *Bosnia and Herzegovina: Democracy, Reconstruction and Integrity*, published in the newspaper *Oslobođenje* on the 4th August 1996. In this text symbolically titled “This Country can be a Common Home”, the author, amongst other things, emphasises the fact that history always repeats itself in these areas, and the only way out of this enchanted circle is the establishment of normal relations between the nations in Bosnia and Herzegovina. In order to calm the turbulent Di-

naric forcefulness in Bosnia, even though Tvrtko and Tito could not achieve this, we need a “semi-saint” leader who would be able to enter everybody’s national-confessional corner. In fact, before that, each ethnicity in Bosnia and Herzegovina should undergo a catharsis, a cleansing of the mind, and according to the author’s opinion, the Serbs more than the others.

Key words: Bosnia and Herzegovina, Serb people, Svetozar Ćorović